

Entreprenørskab i uddannelserne

Ansøgning til Vækstforum under indsatsområdet "Iværksætter"

1. Oplysninger om ansøger

Professionshøjskolen VIA University College

Skejbyvej 1

8240 Risskov

Telefon 87550000

Rektor Harald Mikkelsen

Kontaktpersoner:

Afdelingschef, Eksterne relationer

Jonna Pedersen

Telefon 87554013

jop@via.dk

Regnskabsansvarlig:

Økonomichef Karin Reinholt

Telefon 87551167

krn@via.dk

CVR-nummer: 30773047

VIA er ansøger på vegne af et konsortium bestående af følgende institutioner, som udbyder videregående uddannelser i Region Midtjylland:

- Erhvervsakademi Dania
- Erhvervsakademi MidtVest
- Erhvervsakademi Aarhus
- VIA University College
- Aarhus Maskinmesterskole
- Aarhus Universitet

2. Indhold

Indsatsen for at fremme entreprenørskab i uddannelse igangsættes med udgangspunkt i Vækstplan 2016-2020 og målet om at skabe gode rammer for iværksætteres etablering, udvikling og vækst. Indsatsen skal sikre, at flere innovative ideer og forskningsresultater udvikles til bæredygtige virksomheder med vækstpotentiale.

Uddannelse i entreprenørskab skal være med til at nå disse mål, og både nationale og internationale undersøgelser viser, at uddannelse i entreprenørskab er centralt i forhold til at skabe vækstvirksomheder. En styrkelse af entreprenørskab i uddannelserne skal bidrage til at skabe en arbejdsstyrke med flere entreprenørielle kompetencer – en arbejdsstyrke som enten skaber vækst og udvikling gennem etablering af egne virksomheder eller kan skabe udvikling og fornyelse inden for rammerne af eksisterende virksomheder. Uddannelse i entreprenørskab skal stimulere de studerendes evne til at tænke nyt, se muligheder og omsætte deres ideer til værdi og dermed være med til at skabe flere nye virksomheder og flere vækstiværksættere.

Vækstforum for Region Midtjylland har i perioden 2011-2014 gennemført en samlet indsats for at styrke entreprenørskab i uddannelser. Indsatsen omfattede 3 initiativer for de videregående uddannelser, og dette projekt *Entreprenørskab i uddannelserne* bygger videre på de tidligere initiativer.

Formålet med projektet er

- At de studerende får kompetencer inden for entreprenørskab, udvikler evnen til at tænke nyt, se muligheder omsætte ideer til værdi
- At en stigende andel af dimittender fra konsortiets videregående uddannelser etablerer virksomhed og ikke mindst virksomheder baseret på den viden, de har opnået gennem uddannelsen.
- At aktivere uddannelsessektorens rolle i forhold til at stimulere innovation og entreprenørskab, og herunder styrke samspillet mellem uddannelsesinstitutioner og de øvrige aktører inden for vækst og regional udvikling

Dette opnås gennem følgende indsats:

1. Udvikling og implementering af undervisningsforløb
2. Etablering og videreudvikling af studentervæksthuse
3. Kompetenceudvikling for undervisere inden for entreprenørskabsundervisning

Udvikling og implementering af undervisningsforløb (WP1)

Med den første nationale strategi for uddannelse i entreprenørskab i 2009 blev der sat fokus på en sammenhængende indsats og progression gennem uddannelsessystemet. Fonden for *Entreprenørskab* opgør hvert år antallet af studerende som deltager i entreprenørskabsundervisning. Opgørelsen er baseret på indberetninger fra institutionerne.

Tabel. *Entreprenørskab i uddannelserne**

	Antal entreprenørskabsfag	Andel af studerende som deltager i entreprenørskabsundervisning
EA Dania	11	68 %
EA MidtVest	10	35 %
EA Aarhus	25	39 %

VIA UC	87	25 %
Aarhus Maskinmesterskole	2	100 %
Aarhus Universitet	61	4,4 %

*Fra kortlægningen fra Fonden for Entreprenørskab for studieåret 2013/2014, fra abc til phd.

Oversigten viser, at der er stor forskel på udbredelsen af entreprenørskabsundervisning blandt institutionerne i konsortiet

Undervisning i entreprenørskab er blevet en integreret del af mange uddannelser. Entreprenørskab kan være indarbejdet i læringsmålene som foretagsomhed eller som iværksætteri. Især foretagsomhedsperspektivet lader sig integrere i mange uddannelsers curriculære aktiviteter. Som en del af baggrunden for forskellen på udbredelsen kan være forskelle i uddannelsernes sigte.

I forhold til at stimulere studerende til at omsætte ideer til nye virksomheder er der også behov for at undervise i iværksætteri. Dette er vanskeligt at integrere i de curriculære aktiviteter.

Derfor fokuserer dette projekt på udvikling af undervisningsforløb, som ikke er en del af den almindelige undervisning. Undervisningsforløbene vil være det som Fonden for Entreprenørskab i sin strategi for 2015-2020 betegner som katalyserende aktiviteter¹. Katalyserende aktiviteter ligger i denne sammenhæng ved siden af uddannelsernes curriculære aktiviteter, og undervisningsforløbene kan stå alene som kompetenceudvikling for den studerende indenfor iværksætteri eller følges som forberedelse til søge om plads i et studentervæksthushus.

Der er fra de tidligere initiativer opbygget erfaringer med undervisningsforløb med fokus på at give de studerende kompetencer inden for ideudvikling, konceptudvikling og forretningsudvikling. Dette projekt vil trække på disse erfaringer og videreudvikle undervisningsforløb til studerende på alle institutioner i konsortiet. For at sikre synlighed og nem adgang for alle studerende vil, der blive udbudt undervisningsforløb på alle institutioner. Udvikling af digitale læringsressourcer indgår i overvejelserne om fælles tiltag. Desuden skal muligheden for at tiltrække studerende til mere specialiserede undervisningsforløb på tværs af institutionerne undersøges. Det kan være særlige talentforløb fx inden for fødevarer, cleantech, kreative erhverv og avanceret produktion. Eller særlige temaer fx socialøkonomisk virksomhed, crowdsourcing mv.

Konkret vil projektet 3 gange i løbet af perioden fra 2016-2019 indkalde ideer til nye undervisningsforløb målrettet etablering af virksomhed og opbygning af iværksætterkompetencer. I overensstemmelse med ovenstående kan de nye forslag være til én institution eller være tværgående. For at fremme tværgående initiativer afholdes indledningsvis en idéudviklings- og matchmaking workshop for medarbejdere fra alle institutionerne.

Ved undervisningsforløb forstås en planlagt aktivitet på 20 lektioner eller mere, defineret med læringsmål og udbudt åbent til flere studerende med fælles start og sluttidspunkt. Undervisere vil være institutionernes egne medarbejdere med inddragelse af eksterne undervisere, fx konsulenter fra den lokale erhvervs-service og succesfulde iværksættere.

Målet for indsatsen er, at

- der gennemføres 3 runder, hvor der indkaldes ideer til nye undervisningsforløb
- der udvikles og gennemføres undervisningsforløb med deltagelse af 7.000 studerende

¹ Fonden for Entreprenørskab: Strategiske sigtelinjer for Fonden for Entreprenørskab – Young Enterprise 2015-2020

Etablering og videreudvikling af studentervæksthuse (WP2)

Studentervæksthuse skal give flere studerende mulighed for at afprøve og udvikle en forretningside og dermed få flere ideer kommercialiseret. Studentervæksthuse er ligesom undervisningsforløb inden for den kategori som Fonden for Entreprenørskab betegner som katalyserende aktiviteter. Studentervæksthusenes aktiviteter er ikke-curriculære og ligger uden for den almindelige undervisning.

Studentervæksthuse er inkubationsmiljøer målrettet studerende i deres tidlige virksomhedsstart, og aktiviteterne er komplementære til uddannelserne og til erhvervsfremmesystemet, herunder den kommunale erhvervsservice og Væksthus Midtjylland. I studentervæksthuset forfølger den studerende målet at skabe en virksomhed, og der findes gennem sparring med rådgivere, undervisere og erfarne erhvervsfolk svar på de spørgsmål, der skal besvares for at tage stilling til om ideen kan realiseres. Det komplementerer den almindelige undervisning, hvor der fokuseres på uddannelsens læringsmål. I denne fase har studerende både behov for faglig vejledning fra uddannelsen og vejledning fra studentervæksthuset. For at skabe et godt miljø for dette forudsættes et godt samarbejde mellem studentervæksthus og uddannelse.

Erfaringer fra de tidligere projekter viser, at i forbindelse med rekruttering til studentervæksthusene og i den første fase hvor de studerende skal kvalificere deres idé og koncept, er det vigtigt med en tæt relation til det vante uddannelsesmiljø. Derfor er det vigtigt med lokale aktiviteter på de enkelte institutioner.

Efter den første fase søger de mest talentfulde og ambitiøse studerende fællesskaber med hinanden. Disse studerende er mere mobile, og her kan der med fordel udvikles tilbud på tværs af de lokale studentervæksthuse. Disse tilbud kan med fordel udvikles i samarbejde med eksisterende inkubatormiljøer. Indsatsen med at etablere og videreudvikle studentervæksthuse vil således være todelt:

- I. En indsats, der retter sig mod at etablere og videreudvikle lokale studentervæksthuse tæt på uddannelsesmiljøerne
- II. En indsats, der retter sig mod at etablere og videreudvikle tilbud til de mest ambitiøse studentervirksomheder på tværs af uddannelsesinstitutioner, og hvor det er muligt i samarbejde med eksisterende inkubatormiljøer

I. Etablere og videreudvikle lokale studentervæksthuse tæt på uddannelsesmiljøer

Der arbejdes videre med de studentervæksthuse, som allerede er etableret på erhvervsakademierne, på Aarhus Universitet og i VIA. Ved projektets start findes der 14 studentervæksthuse, og det vurderes, at der er behov for yderligere 4 studentervæksthuse. Studentervæksthusene er de fleste steder placeret på de enkelte institutioner. Enkelte steder har det dog været muligt at samle aktiviteter for flere institutioner. Der er studentervæksthuse i Randers, Herning, Holstebro, Viborg, Silkeborg, Horsens og Aarhus. I løbet af projektet forventer Dania at etablere et studentervæksthus i Grenå.

Studentervæksthusene vil videndele, udveksle erfaringer og samarbejde om at udvikle nye tiltag. Der er et udtalt ønske om dette på tværs af institutionerne, herunder overvejelse om udvikling af fælles digitale vejledninger til de studerende. Samtidig vil studentervæksthusene fortsætte under de betegnelser som de enkelte institutioner har valgt (fx VIA Studentervæksthuse, Startup Factory).

Fælles gælder, at studentervæksthusene er kendetegnet ved at:

- Stille kontorplads, laboratoriefaciliteter o.lign til rådighed
- Stille faglig vejledning og sparring ved forskere og undervisere til rådighed
- Tilbyde vejledning om forretningsudvikling og virksomhedsstart

- Tilbyde mentorordninger
- Tilbyde kompetenceudvikling indenfor iværksætteri og virksomhedsdrift
- Formidle kontakt til relevante samarbejdspartnere, fx Væksthus Midtjylland, innovationsmiljøer og lokal erhvervsservice
- Branding af miljøerne overfor eksisterende virksomheder med henblik på at få eksisterende virksomheder til at benytte studentervæksthusene til udvikling og gennemførelse af ideer

De studerende skal godkendes til en arbejdsplads i studentervæksthuset. Det er et adgangskrav, at den/de studerende har en idé, som de ønsker at modne, eller de er klar til at etablere en virksomhed, som der ønskes vejledning i studentervæksthuset til at udvikle. Studentervæksthusenes vejledning er målrettet den enkelte idé eller iværksættervirksomhed. De studerende optages i studentervæksthuset for en periode.

Når de er optaget får de adgang til en fysisk arbejdsplads og vejledning. For de studerende, der har behov for det, træffes aftale om adgang til laboratoriefaciliteter og vejledning hos fagrelevante undervisere og forskere.

Det, der adskiller studentervæksthusene fra andre kontorfællesskaber, er den vejledning de studerende modtager fra ide til vækstvirksomhed. Vejledningen er systematiske møder mellem studerende, der har en forretningside, og vejleder fra studentervæksthuset. Det er møder, hvor de studerende løbende er i dialog med deres vejleder om ide- og forretningsudvikling og det næste bedste skridt for virksomhedens udvikling.

En af de metoder, som allerede anvendes i flere studentervæksthuse, er LEAN Startup. Metoden giver de studerende mulighed for at udvikle og afprøve idéer ved at samle kundefeedback. De studerende tester deres idéer ved bl.a. at indgå dialog med potentielle kunder, leverandører eller samarbejdspartnere, og der arbejdes med Business Model Canvas til idé- og forretningsudviklingen. Studentervæksthusene vil videreudvikle og konceptualisere vejledningsprocesser baseret på disse metoder, så de kan anvendes i alle studentervæksthuse. I Erhvervsfremmesystemet anvendes Væksthjulet som fælles ramme for virksomhedsvejledningen for etablerede virksomheder. Projektet vil undersøge værdien af også at anvende Væksthjulet i studentervæksthusene.

Både på erhvervsakademierne, i VIA og på AU er der et veludbygget netværk til udenlandske institutioner med studenterrettede inkubationsmiljøer. Forskningsresultater og erfaringer herfra vil blive inddraget i videreudvikling af studentervæksthusenes metoder.

Flere studentervæksthusene tilbyder mentorordninger, og der vil i projektet blive arbejdet med at videreudvikle disse og med at udbrede mentorordninger til de øvrige studentervæksthuse. En af de vigtige faktorer er, at mentorerne selv er iværksættere, der kan dele deres viden og erfaring med de studerende, der starter egen virksomhed. Foruden de erfaringer med mentorordninger, der findes i nogle af studentervæksthusene, kan projektet også trække på Spin-in konceptet fra Aarhus Universitet og inkubatorprogrammet i Region Midt. Studentervæksthusene ser inkubatorprogrammet som mulighed for at rekruttere mentorer, der selv er tæt på samme proces som de studerende. Væksthus Midtjylland og den lokale erhvervsservice ses også som vigtige samarbejdspartnere til rekruttering af succesfulde iværksættere til at være mentorer for de studerende.

Selv om studentervæksthusene er placeret lokalt på uddannelsesinstitutionerne, viser erfaringerne fra de tidligere indsatser, at der er behov for at gøre opmærksom på studentervæksthusenes tilbud gennem forskellige kendskabsaktiviteter. Det kan være foredrag med succesfulde iværksættere, kaffemøder med de mest erfarne iværksættere fra de enkelte studentervæksthuse, og små workshops omkring entreprenør-

skabskompetencer fx med oplæg fra erfarne iværksætterrådgivere. Desuden gøres opmærksom på studentervæksthuse gennem undervisere og gennem sociale medier.

II. Etablere og videreudvikle tilbud til ambitiøse studentervirksomheder

De mest talentfulde og ambitiøse studenteriværksættere søger fællesskaber med hinanden og med mere erfarne iværksættere. Disse studerende er mere mobile, og her kan der med fordel udvikles tilbud på tværs af de lokale studentervæksthuse. Når de studerende flytter ud af studentervæksthuset kan de eksisterende inkubatormiljøer være det næste skridt for dem. Et samarbejde med disse miljøer er derfor meget relevant i forhold til de ambitiøse studenteriværksættere.

Vækstforum har sin Vækst- og Udviklingsstrategi 2015-2025 udpeget fire fokusområder: Fødevarer, cleantech, kreative erhverv. Områderne er udpeget efter en grundig analyse af de regionale styrkeområder, og inden for disse områder, vil der således kunne trækkes på erfarne virksomheder, videnmiljøer, rådgivere og inbationsmiljøer.

Et eksempel fra fødevarerområdet: Der findes fødevarer miljøer flere steder i regionen. Foruden Skejby også i fx Holstebro og Viborg. Studerende fra AU's uddannelse inden for fødevarer teknologi inviteres sammen med VIAs studerende fra Ernæring og Sundhed, Erhvervsakademi MidtVests og Erhvervsakademi Aarhus studerende inden for fødevarer teknologi til særlige forløb, hvor de ambitiøse studentervirksomheder møder andre succesfulde fødevarer virksomheder samt fx erfarne rådgivere fra Agro Food Park (Aarhus N), Agro Business Park (Foulum), Videncenter for fødevarer udvikling (Nupark, Holstebro)

Et eksempel fra kreative erhverv: Der findes miljøer med kreative erhverv flere steder i regionen: Studerende fra VIA uddannelser inden for Animation (Viborg), Film & Transmedia (Aarhus), Danias spiluddannelse (Grenå), VIA og AU IT-ingeniører inviteres til særlige forløb på tværs af uddannelsesinstitutioner og geografisk tilhørsforhold. Igen sammen med etablerede virksomheder fra fx Arsenalet i Viborg, Filmbyen i Aarhus og fra Grenå.

De studerende inviteres til Hackatons eller Startup Weekends som introduktion til de særlige forløb.

Der er tilsvarende eksempler inden for avanceret produktion og cleantech. Ud over de fire fokusområder tilbydes særlige forløb til andre grupper af studentervirksomheder, hvis der viser sig behov for det. Det kan fx være et særligt forløb for ambitiøse socialøkonomiske virksomheder. Vi har valgt arbejdstitlen "Booztforløb" til de særlige forløb.

Aktiviteter for indsatsområdet med fokus på de ambitiøse studentervirksomheder vil således ud over tilbudene i de lokale studentervæksthuse omfatte:

- Booztforløb for ambitiøse studentervirksomheder
- Fælles Hackathon og Startup weekend inden for hvert af de fire fokusområder: Fødevarer, avanceret produktion, cleantech og kreative erhverv samt evt. andre temaer.
- Mentorforløb målrettet denne gruppe studerende
- Formidling af Region Midtjyllands specialiserede rådgivningstilbud til vækstiværksættere

Målet for indsatsen med etablering og videreudvikling af studentervæksthuse er, at

- der etableres minimum 350 virksomheder af studerende tillknyttet studentervæksthuse, målt som 350 cvr-numre.

- minimum 2.500 studerende opnår aftale om arbejdsplads og vejledning i et studentervæksthus
- der gennemføres minimum 16 bootzforløb, hver bootzforløb forventes at have deltagelse af minimum 4 ambitiøse studentervirksomheder, og i alt vil der således være mindst 64 studentervirksomheder som deltager i bootzforløb.

Kompetenceudvikling for undervisere inden for entreprenørskabsundervisning (WP3)

Undviserne er nøglen til mere og bedre entreprenørskabsundervisning og til at udbrede interessen for entreprenørskab hos de studerende. Derfor er der også i de tidligere initiativer gennemført kompetenceudvikling af undervisere på de involverede institutioner. Ligesom der også gennem Fonden for Entreprenørskab findes nationale initiativer. Da der fortsat er et stort behov for kompetenceudvikling for undervisere, finder konsortiet det vigtigt, at projektets aktiviteter bygger videre på erfaringerne fra de tidligere initiativer og komplementerer eller samarbejder med andre tilbud til samme målgruppe. Derfor indledes projektet med en at skabe et fælles overblik over de enkelte institutioners prioritering af kompetenceudviklingsbehovene. På baggrund af dette overblik tilrettelægges i det omfang det er muligt fælles forløb på tværs af institutioner. Disse suppleres med interne forløb i de enkelte institutioner, hvis der er behov for det.

Entreprenørskabsundervisningen skal også udbredes til uddannelser og faglige miljøer, hvor der ikke er undervisere med entreprenørskab som kernefaglig, og der er derfor behov for at udvikle undvisernes kompetence inden for entreprenørskab og der er behov for at tilpasse undervisningen til de enkelte uddannelser. I de tidligere initiativer er lykkedes ved at arbejde med entreprenørskab (foretagsomhed) som didaktisk metode. Inden for denne tilgang kan entreprenørskab indarbejdes i uddannelserne med det formål at udvikle de studerendes entreprenørielle kompetencer. Erfaringer fra de første initiativer viser, at det efterfølgende åbner for andre vinkler på entreprenørskab, herunder også iværksætteri. Derfor vil kompetenceudviklingen i dette projekt fortsat omfatte entreprenørskab som foretagsomhedsdidaktik med henblik på udbredelse af entreprenørskabsundervisning i uddannelser, hvor man ikke tidligere har arbejdet med det. Men i lyset af projektets øvrige fokus på iværksætteri vil kompetenceudviklingsaktiviteterne have særlig fokus på startupproblematikker og vejledning i forbindelse med forretningsudvikling og virksomhedsetablering.

De enkelte institutioner i konsortiet har alle samarbejde med Fonden for Entreprenørskab, og der er også etableret et samarbejde med Fonden i dette projekt. I konsortiet deltager flere miljøer med stærke traditioner for at tilbyde kompetenceudvikling af undervisere på videregående uddannelser:

CUDiM (Center for Undervisningsudvikling og Digitale Medier), Aarhus Universitet (ARTS) er i samarbejde med VIA operatør på E3U. E3U er et tilbud om efteruddannelse til undvisere fra grundskolen, ungdomsuddannelser og videregående niveau initieret af Fonden for Entreprenørskab. Intentionen med E3U er at tilbyde et forløb til undvisere, der ikke har entreprenørskab som kernefaglighed. Næste hold gennemføres i Aarhus efteråret 2016.

ICARE (interdisciplinary Community for Advanced Research in Entrepreneurship), Aarhus Universitet (BSS). Et internationalt anerkendt forskningsmiljø inden for entreprenørskab. Springbrættet for den nuværende position har været Det Entreprenørielle Universitet og det Innovationsfondsfinansierede forskningsprojekt PACE.

Blandt forslagene til kompetenceudviklingsaktiviteter for undvisere er:

- Deltagelse på E3U

- Forankring af E3U gennem netværk
- Etablering af regionalt netværk
- Tematiske workshops

Endelig er der ifølge kortlægningen fra Fonden for Entreprenørskab allerede i studieåret 2013/2014 udviklet en del fag og kurser på Erhvervsakademierne og VIA. Mellem 35 og 68 % af de studerende på erhvervsakademierne deltager i entreprenørskabsundervisning, og 25 % af de studerende på VIA deltager i entreprenørskabsundervisning. Der er således også basis for at inddrage erfarne undervisere i kompetenceudviklingstiltag for de kolleger, der endnu ikke er kommet i gang.

For de undervisere, der skal gennemføre undervisningsforløb inden for idéudvikling, konceptudvikling og forretningsudvikling eller skal vejlede studerende i studentervæksthuset vil der være behov for yderligere kompetenceudvikling målrettet gennemførelse af disse aktiviteter. Herunder også kompetenceudvikling til at kunne vejlede til andre aktører i erhvervsfremmesystemet. En del af denne kompetenceudvikling vil kunne findes gennem MEA.

Målet for kompetenceudviklingsindsatsen er at:

- 200 undervisere/medarbejdere deltager i et eller flere kompetenceudviklingsforløb

Kommunikationsplan

Kommunikation er en fælles opgave der skal varetages af alle partnere i projektet. Konsortiet vil sammen udarbejde en kommunikationsplan for de fælles kommunikationsaktiviteter. Formålet med kommunikationsplanen er at sikre en effektiv kommunikation internt i konsortiet og eksternt.

Intern kommunikation

Formålet med den interne kommunikation er at sikre en god koordinering både lokalt, kommunalt og på overordnet projektniveau, samt at sikre projektets fremdrift og målopfyldelse.

Planen for den interne kommunikation vil bl.a. indeholde aftaler om arbejdsgange i forbindelse med afrapportering og administration samt en beskrivelse af hvordan/og hvornår der skal kommunikeres omkring eksisterende og nye fælles værktøjer og planlagte aktiviteter og arrangementer.

Den interne kommunikation vil primært foregå via projektmøder samt gennem e-mails

Ekstern kommunikation

Formålet med den eksterne kommunikation er overordnet set:

- At gøre potentielle deltagere opmærksomme på projektets muligheder med henblik på at rekruttere til projektets hovedaktiviteter.
- At gøre øvrige aktører opmærksomme på projektet med henblik på at udbrede dets resultater

Potentielle deltagere:

Denne gruppe indeholder studerende på de enkelte institutioner, samt undervisere/medarbejdere i studentervæksthusene.

Studerende: Formålet er at skabe interesse omkring projektet og entreprenørskab, så disse bliver mere motiveret for at starte egen virksomhed, samt at rekruttere studerende til undervisningsforløb og til at deltage i studenterhusaktiviteter.

De primære kommunikationskanaler vil være sociale medier, interne læringsplatforme (som fx Studienet), flyers og institutionernes hjemmesider. Desuden skal der gøres opmærksom på projektets muligheder i undervisningslokalerne, ligesom der vil blive afholdt en række events der har til formål at tiltrække studerende.

Undervisere/medarbejdere: Formålet er at dels at skabe interesse omkring entreprenørskab og iværksættelse, så underviserne blive mere motiveret for at inddrage elementer i undervisningen, samt at skabe synlighed omkring projektet, så underviserne kan videreformidle projektets muligheder til studerende. Kommunikationen har også til formål at rekruttere undervisere/medarbejdere til kompetenceudviklingsforløbene.

De primære kommunikationskanaler vil være interne læringsplatforme, institutionernes hjemmesider, events og nyhedsbreve. Derudover vil projektet og mulighederne for at deltage i dets aktiviteter blive præsenteret på medarbejdermøder.

Øvrige interessenter:

Denne gruppe indeholder bl.a. andre uddannelsesinstitutioner, Fonden for Entreprenørskab, Kommuner, Regionen, inkubatormiljøer, erhvervsfremmeservices og øvrige aktører inden for entreprenørskab.

Formålet med kommunikationen er at udbrede projektets resultater, metoder og værktøjer til andre interesserede.

De primære kommunikationskanaler vil være deltagelse i aktiviteter sammen med de andre aktører, nyhedsbreve, pressemeddelelser og øvrig mediedækning.

3. Målgruppe og aktører

Projektets målgruppe er de ca 65.000 studerende ved konsortiets videregående uddannelser, som vil omfatte (baseret på tallene fra FFE):

- 6.538 studerende på erhvervsakademierne, EA Dania, EA MidtVest og EA Aarhus
- 19.207 studerende på Professionshøjskolen VIA
- 564 studerende på Aarhus Maskinmesterskole
- 40.069 studerende på Aarhus Universitet

Mere præcist defineret er målgruppen den del af de studerende, som ønsker at afprøve og udvikle forretningsideer til kommercielle aktiviteter.

Undervisere og andre ansatte på uddannelsesinstitutionerne er også nøglepersoner for realiseringen af projektets målsætning. Underviserne har en vigtig rolle i forhold til rekruttering af de studerende til undervisningsforløb og studentervæksthusene. Desuden forventes de studerende rekrutteret til aktiviteterne gennem direkte markedsføring over for de studerende.

Nogle uddannelser har entreprenørskab som et kernefagligt element. Der står entreprenørskab på skema-

et, mens andre uddannelser udelukkende arbejder med entreprenørskab som en dimension. Projektet henvender sig til begge kategorier af uddannelser, og aktiviteterne skal målrettes disse, både hvad angår de studerende og underviserne.

Aktiviteterne i studentervæksthusene gennemføres af udvalgte undervisere, som har kompetencer til at gennemføre vejledning inden for idé- og forretningsudvikling. Virksomheder, inkubationsmiljøer og rådgivere fra den kommunale erhvervsservice og Væksthus Midtjylland er vigtige samarbejdspartnere i projektet.

4. Organisering

Projektet gennemføres af et konsortium bestående af Erhvervsakademi Dania, Erhvervsakademi MidtVest, Erhvervsakademi, VIA University College, Aarhus Maskinmesterskole og Aarhus Universitet. Projektet er organiseret med en **konsortiegruppe**, som har ansvaret for rammesætning og styring af projektet. Konsortiegruppen træffer beslutninger vedrørende det samlede projekt, herunder finansielle, administrative og kontraktuelle forhold. Konsortiegruppen består af 1-2 repræsentanter fra hver af de 5 institutioner i konsortiet. Konsortiegruppen repræsenterer uddannelses- og studentervæksthusmiljøerne, som sikrer egenfinansiering til projektet. Konsortiegruppen er overordnet ansvarlig for målopfyldelsen. VIA er administrativ operatør på projektet.

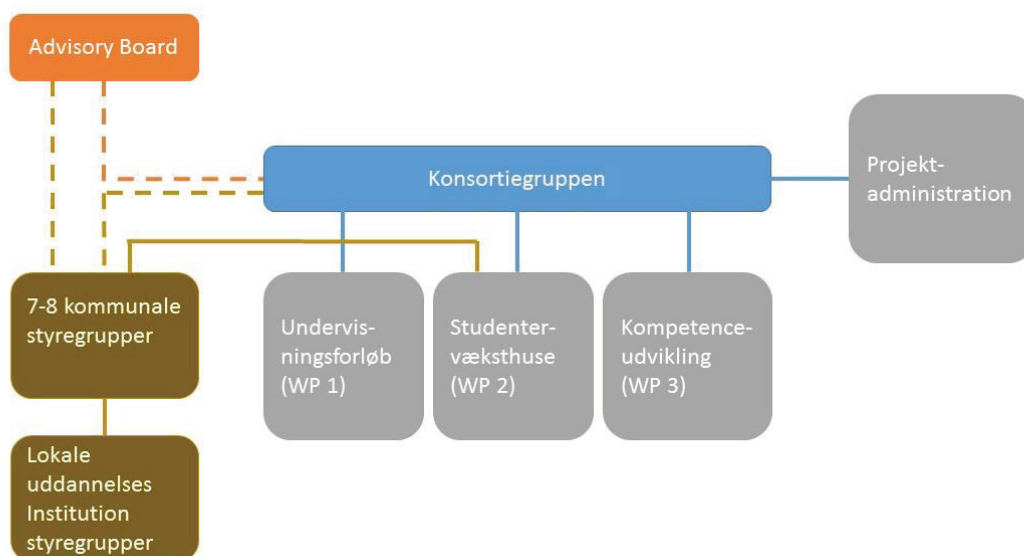
Konsortiet nedsætter for hver af de tre arbejdsplaner en **arbejdsgruppe** og kan også nedsætte andre grupper efter behov. Arbejdsgrupperne har ansvaret for at gennemføre aktiviteter inden for den enkelte arbejdsplan, herunder indstillinger til konsortiegruppen vedrørende prioritering af aktiviteter. Arbejdsgrupperne skal endvidere sikre, at aktiviteterne inden for hver arbejdsplan lever op til projektets målsætninger. Arbejdsgruppen for studentervæksthusene har derudover dialog med de kommunale styregrupper.

I hver af de deltagende kommuner (7-8) etableres en styregruppe (**kommunal styregruppe**), som har ansvaret for koordinering af de lokale aktiviteter og for at sikre involvering af de relevante lokale aktører. En kommunalstyregruppe består af repræsentanter fra uddannelsesinstitutionerne i kommunen, studentervæksthuskoordinatorerne, repræsentanter for kommunen, de lokale erhvervsråd og iværksættermiljøer. Formanden for styregruppen vælges blandt repræsentanterne for uddannelsesinstitutionerne.

Den enkelte uddannelsesinstitution organiserer sig med **lokale styregrupper** for deres studentervæksthuse. Fokus er på driften af studentervæksthusene. Gruppen har ansvar og beslutningsansvar for aktiviteter i de enkelte studentervæksthuse, herunder sikring af ressourcer og målopfyldelse.

Den enkelte institution organiserer sig selv internt efter behov i forhold til at koordinere deltagelse i projektet og de enkelte grupper.

Der etableres desuden et Advisory Board bestående af ledelsesrepræsentanter fra konsortiepartnerne, kommuner, Region Midt, Væksthus Midtjylland, Fonden for Entrepreneurskab og repræsentanter fra regionale og internationale iværksættermiljøer. Advisory Boards rolle er at bidrage med visioner og ambitioner for projekter, og at bidrage med viden om andre tiltag som projektet bør samarbejde med.

Der arbejdes videre med de studentervæksthuse, som allerede er etableret. Ved projektets start findes der 14 studentervæksthuse, og det vurderes, at der er behov for yderligere 4 studentervæksthuse. Studentervæksthusene er de fleste steder placeret på de enkelte institutioner. Enkelte steder har det dog været muligt at samle aktiviteter for flere institutioner. Der er studentervæksthuse i Randers, Herning, Holstebro, Viborg, Silkeborg, Horsens og Aarhus. I løbet af projektet forventer Dania at etablere et studentervæksthus i Grenå. Dermed forventes der at være følgende studentervæksthuse på de videregående uddannelser i Region Midt:

- Business Factory, AU, Herning
- Studentervæksthus Aarhus (AU)
- Startup Factory Navitas (AU og Aarhus Maskinmesterskole)
- Startup Factory Food (AU Skejby) – under etablering
- Startup Factory Katrinebjerg
- hatchIT (datalogi)
- VIA studentervæksthus Herning
- VIA Studentervæksthus Holstebro
- VIA Studentervæksthus Horsens
- Vækstværket, Studentervæksthus Randers (VIA og Dania)
- Studentervæksthus Silkeborg (VIA & Dania)
- Studentervæksthus Viborg (VIA og Dania)
- VIA Studentervæksthus Campus C (+ Filmbyen)
- VIA Studentervæksthus Campus N

- Studentervæksthus Erhvervsakademi Aarhus
- Studentervæksthus Erhvervsakademi MidtVest, Herning – under etablering
- Studentervæksthus Erhvervsakademi MidtVest, Holstebro – under etablering
- Studentervæksthus Dania, Grenå – under etablering

5. Effektkæde

Projektet vil udvikle og gennemføre nye undervisningsforløb i iværksætteri med deltagelse af 7000 studerende. Desuden vil 200 undervisere/medarbejdere deltage i kompetenceudviklingsforløb. Disse aktiviteter skal føre til at studerende fra konsortiets videregående uddannelser forbedrer deres iværksætterkompetencer og etablerer min. 350 nye virksomheder.

De overordnede kritiske antagelser bag effektkæden er: **Hvis** flere studerende modtager iværksætterundervisning og startup-vejledning af høj kvalitet, **så** vil flere studerende starte egen virksomhed, og sandsynligheden for at de bliver succesfulde øges. **Det vil ske fordi** undervisningen og vejledningen gør de studerende mere motiveret for at blive iværksættere, de forbedrer deres iværksætterkompetencer, får sparring på deres forretningside og hjælp til at løse forskellige startup-udfordringer. Antagelsen understøttes af en række undersøgelser:

- Fonden for Entreprenørskab lavede i 2012 en undersøgelse af effekten af entreprenørskabsundervisning, der viser at tre gange så mange entreprenørskabsstuderende som studerende i kontrolgruppen, startede egen virksomhed.
- En række analyser, både nationale og internationale, viser at iværksættere, der modtager rådgivning i forbindelse med etablering af virksomhed, har en større vækst i beskæftigelse og salg og en større overlevelsessandsynlighed (Region Midtjylland, Vækstplan 2016-2020)

En uddybning af de kritiske antagelser samt måltal for projektet kan findes bagerst i denne ansøgning i Bilag 1 "Effektkæde for projektet: Entreprenørskab i uddannelserne".

6. Forankring efter projektperioden

Aktiviteterne i projekterne udvikles med øje for at de efter projektperioden kan forankres på de enkelte institutioner.

De tværgående initiativer for de ambitiøse studenteriværksættere søges videreført som fælles aktivitet baseret på den enkelte institutions finansiering for egne deltagere. En model med en kombination af deltagerbetaling skal også undersøges.

7. Udgifter

Budget					
Budget					
1000 kr.	2016	2017	2018	2019	I alt
Udvikling af undervisningsforløb	0.375	1.500	1.500	1.125	4.500
Studentervæksthuse	2.000	8.000	8.000	6.000	24.000
Kompetenceudviklingsforløb	0.500	1.500	1.500	1.000	4.500
Markedsføring, revision, administration	0.750	2.750	2.750	2.000	8.250
Budget i alt	3.626	13.750	13.750	10.125	41.250

Budget for udvikling af undervisningsforløb fordeles gennem 3 runder med forslag og budget for kompetenceudvikling fordeles efter den indledende analyse- og prioriteringsfase.

Budgetfordeling for studentervæksthuse er baseret på en nøgle, hvor alle studentervæksthuse har et basisbeløb (200 timer til en koordinator pr semester), kombineret med samlet studentermasse og forventede antal CVR-numre. Budgettet tilpasses hvert halve år i forhold til målopfyldelse.

8. Finansiering

Finansiering					
1000 kr.	2016	2017	2018	2019	I alt
Region Midtjylland	500	1.875	1.875	1.375	5.625
EU Socialfondsmidler	1.813	6.875	6.875	5.062	20.625
Anden finansiering	1.313	5.000	5.000	3.687	15.000
Finansiering i alt	3.626	13.750	13.750	10.125	41.250

Anden finansiering udgør foruden egenfinansiering fra uddannelsesinstitutionerne også en forventet finansiering fra Grenå Kommune, Herning Kommune, Holstebro Kommune, Horsens Kommune, Randers Kommune, Silkeborg Kommune, Viborg Kommune, Aarhus Kommune samt medfinansiering fra Fonden for Entreprenørskab til udvikling af undervisningsforløb og kompetenceudvikling.

9. Underskrift

Dato: 20.04.2016

Underskrift:

Bilag 1: Effektkæde for projektet: Entreprenørskab i uddannelserne

Aktiviteter

Udvikling undervisningsforløb.

Projektet vil udvikle og gennemføre undervisningsforløb målrettet etablering af virksomhed og opbygning af iværksætterkompetencer.

Projektet vil 3 gange i løbet af perioden fra 2016-2019 indkalde ideer til nye undervisningsforløb.

Ved undervisningsforløb forstås en planlagt aktivitet på 20 lektioner eller mere, defineret med læringsmål og udbudt åbent til flere studerende med fælles start og sluttidspunkt.

Måltal:

3 udbudsrunder

Studentervæksthuse.

Studentervæksthuse skal give flere studerende mulighed for at afprøve og udvikle en forretningside og dermed få flere ideer kommercialiseret. Studentervæksthusene vil gennemføre såvel lokale aktiviteter, tæt på de enkelte uddannelsesmiljøer, samt fællesaktiviteter på tværs.

Måltal

2.500 studerende indgår i iværksætteløb i studentervæksthusene

Kompetenceudviklingsforløb

Kompetenceudviklingsforløbene vil have særligt fokus på startup-problematikker og vejledning i forbindelse med forretningsudvikling og virksomhedsetablering.

Måltal

Der gennemføres undervisningsforløb for **200** undervisere/medarbejdere

Output

[Programspecifikke outputmål]

Måltal:

7.000 deltagere, der modtager undervisning i iværksætter

Resultater

Resultater på kort sigt:

[Programspecifikke resultatmål]

Måltal:

6000 deltagere forbedrer deres iværksætterkompetencer umiddelbart efter deltagelsen

4550 deltagere opnår formelle færdigheder umiddelbart efter deltagelsen

350 Antal deltagere har startet en ny virksomhed umiddelbart efter deltagelsen

Kritiske antagelser

Projektet vil udvikle og gennemføre nye undervisningsforløb i iværksætteri med deltagelse af 7000 studerende. Desuden vil 200 undervisere/medarbejdere deltage i kompetenceudviklingsforløb. Disse aktiviteter skal føre til at studerende fra konsortiets videregående uddannelser forbedrer deres iværksætterkompetencer og etablerer min. 350 nye virksomheder.

Den overordnede kritiske antagelser bag effektkæden er: **Hvis** flere studerende modtager iværksætterundervisning og startup-vejledning af høj kvalitet, **så** vil flere studerende starte egen virksomhed, og sandsynligheden for at de bliver succesfuld øges. Det vil ske **fordi** undervisningen og vejledningen gør de studerende mere motiveret for at blive iværksættere, de forbedrer deres iværksætterkompetencer, får sparring på deres forretningside og hjælp til at løse forskellige startup-udfordringer. Antagelsen understøttes af en række undersøgelser, som er nævnt nedenfor.

Uddybning af de kritiske antagelser:

Undervisningsforløb

Hvis vi laver nye undervisningsforløb, der bygger på gode ideer og opfylder de forskellige behov hos de deltagende institutioner, **så** vil flere studerende være interesseret i disse forløb, og dermed melde sig til dem. Hvis de studerende deltager på undervisningsforløbene vil de med større sandsynlighed starte egen virksomhed. Dette vil ske **fordi** de nye undervisningsforløb vil opbygge de studerendes kompetencer indenfor iværksætteri og således bygge ovenpå de entreprenørielle kompetencer, de har tilegnet sig gennem den curriculære entreprenørskabsundervisning. Undervisningsforløbene kan desuden forberede de studerende til at deltage i studenterhusaktiviteter. Denne antagelse af sammenhægen mellem undervisning og opstart af egen virksomhed bygger bl.a. på en undersøgelse foretaget af Fonden for Entreprenørskab i 2012 omkring effekten af entreprenørskabsundervisning. Undersøgelsen viser at tre gange så mange entreprenørskabsstuderende som studerende i kontrolgruppen, startede egen virksomhed.

Studentervæksthuse

Hvis flere studerende får sparring på deres forretningside og startup-vejledning **så** vil flere gode forretningsideer blive kommercialiseret og der blive etableret flere succesfulde virksomheder. Dette vil ske **fordi**, de studerende forbedrer deres kompetencer inden for iværksætteri, forbedrer deres forretningsidé, får hjælp til at overkomme de barrierer der kan være ift. det at starte egen virksomhed og opbygger et relevant netværk, der kan støtte dem i processen. Denne antagelse understøttes af en række analyser, både nationale og internationale, der viser at iværksættere, der modtager rådgivning i forbindelse med etablering af virksomhed, har en større vækst i beskæftigelse og salg og en større overlevelsessandsynlighed (Region Midtjylland, Vækstplan 2016-2020)

Kompetenceudvikling:

Hvis vi udvikler og gennemfører kompetenceudviklingsforløb for undervisere og medarbejdere i studentervæksthusene, der er målrettet de enkelte institutioners prioriteringer og kompetenceudviklingsbehov, **så** vil flere studerende forbedre deres iværksætterkompetencer og blive motiveret for at starte egen virksomhed. Dette vil ske **fordi** kompetenceudviklingen, udover at gøre den enkelte underviser bedre til at indtænke entreprenørskab i egen undervisning, vil have fokus på forretningsudvikling og virksomhedsetablering. Dette vil sikre en højere kvalitet af undervisningen og vejledningen i iværksætteri. Desuden kan underviserne være med til at udbrede interessen for entreprenørskab og således bidrage til rekrutteringen til studentervæksthusene.

Resultatmålene for iværksætterkompetencer bygger på en antagelse om at 1000 deltagere falder fra inden de har gennemført nok lektioner til at kunne have forbedret deres kompetencer væsentligt.

Resultatmålet for formelle færdigheder bygger på erfaringer fra tidligere gennemførte forløb inden for entreprenørskab. Erfaringer herfra viser at ca. 60% gennemfører. Det angivne måltal svarer til 65% og bygger således på antagelsen af vi kan øge gennemførelsesprocenten på de nye undervisningsforløb.